

**Töökeskonna ohutegurite tõttu saadud
tervisekahjustused
02.07.2021.a.**

Eesti Kutsehaigete Liidu tutvustus

- Eesti Kutsehaigete Liit on avalikes huvides tegutsev eraõiguslik juriidiliste isikute vabatahtlik ühendus, mis ühendab 16 kutsehaigete ühingu, teisi juriidilisi ühingu, kelle tegevusvaldkonnaks on tegevus tööst põhjustatud haigestunudega, kutsehaigetega ja tööõnnetuses kannatanutega (edaspidi sihtgrupp/kutsehaiged).
- **Kutsehaigete Liidu põhieesmärk** on kutsehaigete õiguste kaitsmine, elukvaliteedi parandamine, informeerimine ja neid puudutavate poliitikate kujundamise protsessis osalemine oma kompetentsi piires.

TÖÖÕNNETUS JA KUTSEHAIGESTUMINE

Tööõnnetus on töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval tööl, tööaja hulka arvataval vaheajal või muul tööandja huvides tegutsemise ajal. Tööõnnetusena ei käsitata tervisekahjustust või surma, mis toimus loetletud juhtudel, kuid mis ei ole põhjuslikus seoses töötaja töö või töökeskkonnaga.

Need andmed on ainult töölepingu alusel töötavate isikute kohta, kuid VÕS lepingute osas andmed puuduvad, kuna neid tööinspeksioonis ei registreerita. Tegelik tööõnnetuste arv küündib üle 10000, kuna pooled tööõnnetused jäävad registreerimata. Sama olukord on ka kutsehaiguste diagnoosimisel ja registreerimisel.

. Kutsehaigus ja tööga seotud haigus

- Kutsehaigus on haigus, mille on põhjustanud kutsehaiguste loetelus nimetatud töökeskkonna ohutegur või töö laad. Kutsehaiguste loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister. (Kutsehaiguste loetelu. Vabariigi Valitsuse määrus nr.66, 09.05.2005.a.)
- (2) Tööga seotud haigus on kutsehaigus või tööst põhjustatud haigus.
- (3) Tööst põhjustatud haigus on töökeskkonna ohuteguri põhjustatud haigus, mida ei loeta kutsehaiguseks.

TÖÖÕNNETUSED, KUTSEHAIGUSED, TÖÖST PÕHJUSTATUD HAIGESTUMISED EESTI VABARIIGIS 2005-2020

Aasta	15-74 aastased hõivatud	Tööõnnetused				Aasta	Kutsehaigused		põhjustat
		Kokku tööõnnetusi	Tööl	Surmaga lõppedud tööõnnetused	Tööl		Haigeid	Esmaselt diagnoositud haigused	
2005	615600	3431	3431	24	24	2005	98	239	399
2006	651700	3653	3653	27	27	2006	117	268	367
2007	657600	3723	3723	21	21	2007	74	161	260
2008	656000	4076	4076	21	21	2008	75	163	266
2009	593900	2937	2937	19	19	2009	73	155	139
2010	568000	3224	3224	17	17	2010	104	234	154
2011	603200	3744	3745	19	19	2011	87	223	167
2012	614900	4157	4157	15	15	2012	57	151	172
2013	621300	4183	4183	20	20	2013	56	167	190
2014	624800	4644	4644	16	16	2014	56	184	138
2015	640900	4800	4800	17	17	2015	50	143	128
2016	644600	5098	5098	26	26	2016	39	133	95
2017	658600	5209	5209	6	6	2017	37	102	78
2018	664700	5170	5170	12	12	2018	49	121	55
2019	671300	4265	4265	15	15	2019	34	94	57
2020	656600	3622	3622	9	9	2020	22	48	87

Kuidas käituda, kui on juhtunud tööõnnetus?

1. Teavita esimesel võimalusel tööandjat (nt ülemust, töödejuhatajat või töökeskkonnaspetsialisti) Sinuga juhtunud tööõnnetusest.
2. Kontrolli, et Sinuga juhtunud tööõnnetuse kohta koostab tööandja vastava akti või raporti, millest ühe eksemplari pead saama Sina.
3. Kui vajad arsti abi, pöördu perearsti poole, vajadusel mõne eriarsti poole, EMO-sse või kutsu kiirabi. Ütle arstile, et tegemist oli tööõnnetusega ja veendu, et arst saadab tööõnnetuse teatise Tööinspektsioonile.

Kui sa jätnad tööõnnetusest õigeaegselt teatamata, siis jääd ilma sulle seadusega ettenähtud hüvitistest. Tööõnnetuse tagajärjel tekkinud haigestumise või vigastuse korral maksab haigushüvitist haigekassa, tehes seda töövabastuse teisest päevast 100%-lise määraga. Juhul, kui tööil juhtunud õnnetust ei käsitata tööõnnetusena, on oht, et see loetakse olmetraumaks. Selle tagajärjel tekkinud tervisekahjustuse korral kolme esimese päeva eest töötaja hüvitist ei saa. 4. - 8. päeva eest maksab hüvitist tööandja, alates 9. päevast haigekassa. Hüvitise määraks on 70% arvutatuna päevatulust – tööandja lähtub seejuures töötajale viimase kuue kuu jooksul makstud keskmisest tötötasust, haigekassa töötaja eest eelneval kalendriaastal makstud sotsiaalmaksust

1. Kui tunned, et Sinu töövõime on vähenenud, pöördu töövõime hindamiseks Töötukassasse. Töötukassa tuvastab töövõime hindamise käigus, kas Sul on osaline töövõime, puuduv töövõime või töövõime ei ole vähenenud. Töövõime hindamise kohta vaata täpsemalt Töötukassa kodulehelt.
2. Töötukassa maksab töövõimetoetust, kui on tuvastatud osaline või puuduv töövõime. Täpsemat infot saab Töötukassa kodulehelt.
3. Töötukassa pakub tööalast rehabilitatsiooniteenust töötamise jätkamiseks või tööle asumiseks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm) ja tööturuteenuseid (nt karjäärinõustamine, koolitused jms). Täpsemat infot saab Töötukassa kodulehelt.
4. Sotsiaalkindlustusamet pakub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust igapäevaelus toimetulekuks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm). Täpsemat infot saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Kui oled tööõnnetuse tagajärjel surnud isiku ülalpeetav, maksab SKA sulle hüvitist seni, kuni sa vastad hüvitise maksmise tingimustele. St oled hukkunud pereliikme:

- alla 18-aastane laps
- 18–24-aastane laps ja õpid statsionaarses õppes
- lesk ja sul on töövõime hinnatud
- vanaduspensioni eas olev lesk
- vanaduspensioni eas vanem
- vanem ja sul on töövõime hinnatud
- mittetöötav lesk ja oled rase
- kuni kolmeaastase lapse vanem või eestkostja ja sa ei tööta.

Kui Sul on tööõnnetuse tõttu tekkinud kahju, pöördu kahjuhüvitise saamiseks tööandja poole.

- Pöördu tööandja poole kahjuhüvitise nõudega, kui Sul on tööõnnetuse tõttu tekkinud kahju, näiteks:
- Sinu sissetulek on langenud, kuna Sa ei saa enam samal töökohal töötamist jätkata ja Sinu töötasu on seetõttu madalam või Sa ei saa enam üldse töötamist jätkata;
- Sul on täiendavad kulud näiteks ravimitele, raviteenustele, taastusravile, abivahenditele vms ja riik ei hüvita neid kulusid.

2. Tööandja peab hüvitama:

- tööõnnetuse tõttu tekkinud kulud, sealhulgas vajaduste suurenemisest tekkinud kulud, ning täielikust või osalisest töövõimetusel tekkinud kahju, sealhulgas sissetulekute vähenemisest ja edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tekkinud kahju;
- surma korral eelkõige mõistlikud matusekulud, samuti surma põhjustanud tervisekahjustuse või kehavigastuse mõistlikud ravikulud ning kahjustatud isiku vahepealsest töövõimetusel tekkinud kahju. Samuti tuleb maksta hüvitist kannatanu ülalpeetavale;
- mittevaralise kahju, mis hõlmab eelkõige füüsilist ja hingelist valu ning kannatusi. Tööandja peab maksma hüvitist, kui tööõnnetuses kannatanu tõendab füüsilise ja hingelise valu või kannatuste ilmnenemist.

3. Tööandjalt kahjuhüvitise saamiseks esita tööandjale lisaks kahjuhüvitise nõudele ka tõendid kahju tekkimise kohta. Tõenditeks võivad olla näiteks:
- o arsti teatis tööõnnetuse toimumise kohta;
 - o tööõnnetuse uurimise raport;
 - o töötukassa töövõime hindamise otsus osalise või puuduva töövõime kohta;
 - o arsti tõend selle kohta, et tööõnnetuse tõttu on vähenenud töövõime;
 - o tõendid sissetuleku vähenemise kohta (nt töötasu tõendid enne ja pärast tööõnnetuse toimumist);
 - o tõendid täiendavate kulude kohta, mida Haigekassa ei hüvita – nt arsti tõend ravimite, raviteenuste, abivahendite jm vajaduse kohta ning kuludokumendid (nt ostutšekid, pangakonto väljavõtted).

Kuidas käituda kahtluse korral, et töökeskkonna ohutegurite tõttu on tekkinud tööst põhjustatud haigestumine või kutsehaigus?

- Kutsehaiguse diagnoosimiseks pöördu töötervishoiuarsti juurde
[Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kutsehaiguste ja töötervishoiu keskuses](#)
[se](#).
- Kutsehaigus on haigus, mille on põhjustanud kutsehaiguste loetelus nimetatud töökeskkonna ohutegur või töö laad.
- Enamlevinud kutsehaigused on seotud suure füüsilise koormuse, sundasendite ja korduvate ühetaoliste liigutustega, mis põhjustavad luu- ja lihaskonna vaevusi

1. Kui Sa tunned, et töö on kahjustanud Sinu tervist, on Sul õigus paluda tööandjalt enda tervisekontrolli saatmist.

Töötervishoiuarst võib tervisekontrolli käigus tuvastada Sul võimaliku kutsehaiguse kahtluse või diagnoosida tööst põhjustatud haiguse, mis võib edasi kujuneda kutsehaiguseks.

2. Kutsehaiguse diagnoosimiseks pöördu Põhja-Eesti Regionaalhaigla kutsehaiguste ja töötervishoiu keskusesse. Selleks palu saatekirja töötervishoiuarstilt või perearstilt. Töötervishoiuarst teeb vajalikud uuringud, analüüsib töötaja tervise seisundit ja seost varasemate töötingimustega ning diagnoosib kutsehaigestumise.

Vastuvõtule registreeri telefonil: registratuur 6172950 või digiregistratuuris.

3. Töötervishoiuarst koostab teatise kutsehaiguse diagnoosimise kohta, milles märgib ära diagnoosid (v.a tööandjale saadetaavas teatises), kutsehaigestumist põhjustanud ohutegurid, tööandjad, kelle juures töötamine võis mõjutada kutsehaigestumist ning soovitused edasise töökorralduse kohta. Töötervishoiuarst edastab teatise töötajale, tööandjale ja Tööinspektsioonile.

4. Kui tunned, et Sinu töövõime on vähenenud, pöördu töövõime hindamiseks Töötukassasse. Töötukassa tuvastab töövõime hindamise käigus, kas Sul on osaline töövõime, puuduv töövõime või töövõime ei ole vähenenud. Töövõime hindamise kohta vaata täpsemalt Töötukassa kodulehelt.

5. Töötukassa maksab töövõimetoetust, kui on tuvastatud osaline või puuduv töövõime. Täpsemat infot saab Töötukassa kodulehelt.

6. Töötukassa pakub tööalast rehabilitatsiooniteenust töötamise jätkamiseks või tööle asumiseks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm) ja tööturuteenuseid (nt karjäärinõustamine, koolitused jms). Täpsemat infot saab Töötukassa kodulehelt.

7. Sotsiaalkindlustusamet pakub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust igapäevaelus toimetulekuks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm). Täpsemat infot saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Kutsehaiguse ja tööõnnetuse korral on Sul õigus riigilt saada hüvitisi ja teenuseid.

- 1. Ajutise töövõimetuse korral (ehk haiguslehel olles) maksab Haigekassa haigushüvitist alates 2. päevast 100% maksimaalselt kuni 182 päeva. Täpsemat infot saab Haigekassa kodulehelt.
- 2. Haigekassa maksab raviteenuste eest (pere- ja eriarstiabi, haiglaravi jm) samamoodi nagu tavahaigestumise korral. Täpsemat infot saab Haigekassa kodulehelt.

3. Haigekassa tasub teatud ulatuses retseptiravimite eest samamoodi nagu tavahaigestumise korral. Täpsemat infot saab Haigekassa kodulehelt.

4. Töötukassa maksab töövõimetoetust, kui on tuvastatud osaline või puuduv töövõime. Täpsemat infot saab Töötukassa kodulehelt.

5. Kui tunned, et Sinu töövõime on vähenenud, pöördu töövõime hindamiseks Töötukassasse. Töötukassa tuvastab töövõime hindamise käigus, kas Sul on osaline töövõime, puuduv töövõime või töövõime ei ole vähenenud. Töövõime hindamise kohta vaata täpsemalt Töötukassa kodulehelt.

6. Töötukassa pakub tööalast rehabilitatsiooniteenust töötamise jätkamiseks või tööle asumiseks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm) ja tööturuteenuseid (nt karjäärinõustamine, koolitused jms). Täpsemat infot saab Töötukassa kodulehelt.

7. Sotsiaalkindlustusamet pakub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust igapäevaelus toimetulekuks (füsioteraapia, tegevusteraapia, psühholoogiline nõustamine jm). Täpsemat infot saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

8. Sotsiaalkindlustusamet maksab kutsehaiguse tagajärjel surnud inimese ülalpeetavale toitjakaotuspensioni. Täpsemat infot saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Kutsehaigusest või tööõnnetusest tingitud tervisekahju hüvitised, mida maksab Sotsiaalkindlustusamet.

- **Sul on õigus kahjuhüvitisele, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:**

1) töötervishoiuarst on sul tuvastanud kutsehaiguse või tööinspektsioon on registreerinud sinuga juhtunud tööõnnetuse (st sul on kutsehaiguse diagnoosiga teatis, millel on kirjas kutsehaiguse väljakujunemise periood ja tööandjad, kelle juures töötamine võis põhjustada haigestumise või tööõnnetuse raport, milles on kirjas, kus ja mis asjaoludel tööõnnetus juhtus);

2. su töövõime on hinnatud (tööealisel inimesel) **või sul on tuvastatud puue (vanaduspensioni ealisel inimesel);**

3. sa ei saa tervise tõttu töötada endisel töökohal ja su sissetulek on vähenenud või puudub; sul on tekkinud täiendavad kulud seoses töövigastusest/kutsehaigusest tingitud tervisekahjustusega;

4. ettevõtte süü kahju tekkimises on tuvastatud.

Igakuiselt makstavale sissetuleku vähenemisest tingitud kahjuhüvitisele on sul õigus kui:

- 1) sul puudub tervisekahjustuse tõttu sissetulek – sa ei tööta
- 2) töötad tervisekahjustuse tõttu osalise tööajaga või teisel töökohal ja su sissetulek on vähenenud
- 3) Pane tähele, et kahjuhüvitise nõue tuleb esitada tööandjale, kes on kahju tekkimises süüdi. Kui tööandja ei ole nõus hüvitist maksma, saad esitada nõude hüvitise väljamõistmiseks kohtusse.
- 4) Nõude esitamise tähtaeg on 3 aastat alates sissetuleku vähenemisest

Sotsiaalkindlustusameti poole on sul õigus pöörduda, kui tööandja on õigusjärglaseta likvideeritud.

Kui oled tööealine (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensioniiikka jõudmiseni), on sul vaja enne kahjuhüvitise taotlemist lasta hinnata oma töövõimet Töötukassas.

Soovi korral võib sinu taotluse töövõime hindamiseks Töötukassale edastada ka Sotsiaalkindlustusamet. Kui oled Töötukassast töövõime vähenemise otsuse saanud, pöördu kahjuhüvitise taotlemiseks meie poole.

Kui Töötukassa otsustab, et su töövõime ei ole vähenenud, ei ole sul õigust kahjuhüvitist saada.

Kui oled vanaduspensioniealine, siis töövõimet hinnata ei ole vaja, vaid pead enne kahjuhüvitise taotlemist laskma tuvastada puude raskusastme.

Hüvitise maksmise lõpetab SKA, kui sinu sissetulek on niivõrd paranenud, et sul puudub varaline kahju võrreldes kutsehaiguse tekkimise eelse ajaga.

Kui asud tööle, on sul kohustus SKA-d sellest teavitada ühe kuu jooksul arvates töölepingu sõlmimisest. Oma töötasu suurusest pead SKA-le teada andma iga kuu või kord kvartalis.

Puude raskusastme tuvastamiseks esita meile taotlus (leiad selle aadressil www.sotsiaalkindlustusamet.ee/ekspertiisi-blanketid):

e-posti aadressil info@sotsiaalkindlustusamet.ee,

posti teel aadressil Endla 8, Tallinn

Sotsiaalkindlustusameti klienditeeninduses kohapeal.

Täiendavat infot saab:

- [Tööinspektsiooni](https://www.ti.ee/et/teenuste/teadus-ja-arendus/teadus-ja-arendus/teadus-ja-arendus) nõustamistelefonilt 640 6000 või e-kirja teel jurist@ti.ee
- [Sotsiaalkindlustusametist](https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/)
- [Eesti Kutsehaigete Liidust](https://www.kutsehaigete.liidu.ee/)
- [Tööelu portaalist](https://www.toeelu.ee/)
- www.kohus.ee

www.juristaitab.ee

Täna!

Tiina Kink

Eesti Kutsehaigete Liidu tegevjuht